

Statens landbruksforvaltning
Norwegian Agricultural Authority

Rapport

KOSTRA - Landbruk

En vurdering av rapporteringen for 2005

Statens landbruksforvaltning
Norwegian Agricultural Authority

Rapport: KOSTRA - Landbruk
En vurdering av rapporteringen for 2005

Avdeling: ARA

Dato: 20.10.2006

Ansvarlig: Geir Grønningsæter

Bidragstere: Astrid Elin Halse og Erik Anders Aurbakken

Rapport-nr.: 16/2006

Innhold

0. SLFs vurderinger av materialet og hovedfunn	7
1. Innledning.....	9
2. Deling og omdisponering	10
2.1. Politiske mål	10
2.2. Vurdering av kvaliteten i materialet vedrørende omdisponert areal	10
2.3. Antall saker og utfall av sakene behandlet etter jordloven.....	14
2.4. Omdisponert areal.....	15
3. Konsesjon.....	19
3.1 Vanlige søknader om konsesjon, unntatt 0-grense	19
3.2 0 – grense saker	21
3.3. Boplikt	22
4. Nydyrking.....	24
5. Anbefalinger.....	25
 Vedlegg I: KOSTRA – tall for 2005	 27
Vedlegg II: Tidsserier.....	34

0. SLFs vurderinger av materialet og hovedfunn

I tildelingsbrevet fra Landbruks- og matdepartementet er SLF bedt om å foreta en vurdering av kvaliteten på og betydningen av resultatene fra KOSTRA – rapporteringen i 2005 og utarbeide en samlet rapport på dette. Denne rapporten er et svar på dette oppdraget. Rapporten vil i tillegg bli sendt KOSTRA – gruppa for tema landbruk og gruppas sekretariat i Statistisk sentralbyrå, samt fylkesmennene.

2005 var det første året der kommunene rapporterte på et eget landbruksskjema gjennom KOSTRA (KOMmune–STAT-RAPportering). KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. I tillegg til rapportering på godkjent omdisponert dyrka og dyrkbar areal etter jordloven og plan- og bygningsloven, rapporterer kommunene også på saksbehandling etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven.

Hvor riktige er tallene?

Tallene for omdisponert areal i 2005 avviker til dels ganske betydelig sett i forhold til foregående år. Vi har derfor foretatt egne analyser av deler av tallmaterialet, særlig rapporteringen etter plan- og bygningsloven. Analysene for plan- og bygningsloven viser at for de 7 fylkene* som hadde mest omdisponert areal i perioden 2002 – 2004, utgjorde tallene for 2005 kun 29 % av gjennomsnittet for disse 3 foregående årene. For hele landet utgjør omdisponeringen av dyrka og dyrkbar mark i 2005 ca. 42 % av gjennomsnittet for 2002 – 2004. SLF mener det er grunn til å anta at det er en betydelig underrapportering/feilrapportering knyttet til rapporterte omdisponeringer av dyrka og dyrkbar areal etter plan- og bygningsloven. Dette betyr at all framstilling av arealstatistikk om avgang av dyrka og dyrkbar mark etter plan- og bygningsloven vil være beheftet med stor usikkerhet når det gjelder tallene for 2005. I rapporten har vi antydnet mulige forklaringer på dette forholdet, samt pekt på mulige tiltak for å forbedre framtidige rapporteringer.

Vi mener det er grunnlag for å si at KOSTRA – tallene for jordlov, konsesjonslov og odelslov med større grad av sikkerhet kan brukes i tidsserier med tidligere års rapporteringer fordi disse tallene sannsynligvis er vesentlig mindre preget av underrapportering/feilrapportering enn plan- og bygningslovstallene.

Hva forteller tallene?

Som nevnt mener SLF tallene for omdisponering av dyrka og dyrkbar må være beheftet med så store feil knyttet til rapporteringen etter plan- og bygningsloven at det ikke kan trekkes klare konklusjoner ut av tallene for 2005 på dette området.

Jordlovstallene viser en markant økning i antall omdisponeringssamtykker avgjort i førsteinstans i 2005 (ca 2200) i forhold til tidligere år (ca 500 i 2003). Det er grunn til å anta at en vesentlig del av økningen skyldes tekniske endringer i rapporteringsmåte. Avslagsprosenten har økt fra 6 % i 2003 til 9 % i 2005. Kommunene har fått økt myndighet på dette området, noe som ikke har gitt utslag i mer omdisponert areal forutsatt at rapporteringen er riktig. I 2005 ble det rapportert 4454 daa omdisponert etter jordloven, mot 7200 og 5000 i hhv. 2003 og 2004.

* Dette er Østfold, Akershus, Hedmark, Buskerud, Vestfold, Rogaland og Hordaland.

Det er også en markant økning i antall delingssaker avgjort i førsteinstans i 2005 (ca 6000) i forhold til tidligere år (ca 4200 i 2003). Det er vanskeligere å si noe sikkert om årsaken til denne økningen, men undersøkelser mot et par kommuner med høye tall tyder på at denne økningen i stor grad kan forklares med økt fradeling av hyttetomter.

Antall søknader om konsesjon for erverv av fast eiendom har gått ned i 2005 sammenlignet med perioden før 2004, noe som kan forklares med endringer i lovgivningen fra 2004. I 2005 er en klart større andel av sakene enn tidligere innvilget på vilkår; nær 60 % mot tidligere år rundt 40 %. Avslagsprosenten er omtrent lik og meget lav gjennom hele perioden. Dette kan tyde på at kommunene praktiserer bestemmelsene minst like "strengt" som fylkeslandbruksstyrene tidligere gjorde som førsteinstans. Antall søknader om fritak fra den lovbestemte boplikten ligger noe høyere i 2005 enn tidligere år. Avslagsprosenten for 2005 er i samme størrelsesorden som tidligere år. Antall søknader der det er gitt tidsbegrenset fritak har økt markant i 2005 i forhold til 2003, mens det har vært en viss nedgang i antall varige fritak.

Det ble nydyrket ca 10 700 daa i 2005. Dette er en markant økning i forhold til de fire foregående år, hvor tallet har vært mellom 7 og 8 000 daa. Gjennomsnittlig areal pr. innvilget søknad var i 2005 ca. 24 daa. I 2005 er det innvilget flere søknader med vilkår enn uten vilkår. 2005 skiller seg ut i forhold til de foregående år ved at det i langt høyere grad er satt vilkår av hensyn til biologisk mangfold. Forklaringen på dette kan være at det i løpet av de senere årene har vært gjennomført omfattende kartlegginger av biologisk mangfold i kommunene. Det ble gitt tillatelse til å dyrke opp i alt 173 daa som er registrert som A – område for biologisk mangfold i 2005.

SLFs anbefalinger

SLFs vurdering er at dersom en lykkes med å heve kvaliteten på rapporteringen gjennom KOSTRA, så vil den type data som her samles inn på landbruksområdet være meget nyttig for både sentrale, regionale og kommunale myndigheter.

Under punktet "Anbefalinger" bakerst i rapporten har SLF pekt på mulige tiltak for å bidra til heving av kvaliteten på den framtidige KOSTRA – landbruk rapporteringen fra kommunene. Mulige tiltak kan være forbedringer i skjema, purrerutiner og bedre rutiner for kvalitetssikring. Dette bør etter vår vurdering drøftes i kontaktmøter mellom LMD/SSB og SLF, i tillegg til at KOSTRA -gruppa landbruk bør vurdere rapporten.

1. Innledning

KOSTRA (KOMmune–STAT-RAPportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. 2005 var det første året der kommunene rapporterte på et eget landbruksskjema gjennom KOSTRA.

Det rapporteres på godkjent omdisponert dyrka og dyrkbart areal etter jordloven og på øvrig saksbehandling etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven. På disse områdene har kommunene tidligere ikke rapportert på tilsvarende måte, da saksbehandlingssystemet Ajour som kommunene (og fylkesmennene) var pålagt å bruke fram t.o.m. 2003 ved behandling av saker etter disse lovene inneholdt en egen rapporteringsdel. Det var da ikke nødvendig for kommunen å sende inn særskilt rapportering

I tillegg rapporteres det på omdisponert dyrka og dyrkbart areal etter plan- og bygningsloven. Også på dette området er rapporteringen endret for kommunene i 2005 i forhold til tidligere år, både ved at dette temaet da ble flyttet til landbruksskjema og ved at rapporteringen ble utvidet til å omfatte hvilke reguleringsformål det blir omdisponert til.

KOSTRA-rapporteringen består av aggregerte tall for hver kommune, som sier noe om utfallet av kommunens behandling av de ulike sakstypene. Ut over det, foreligger det ingen opplysninger om enkeltsaker, så analyse på enkeltsaksnivå er ikke mulig. KOSTRA tall kan imidlertid gi informasjon om utviklingen generelt knyttet til arealbruk, bruk av bestemmelser om bo - og driveplikt og om eiendomsoverdragelse. For å dokumentere reell måloppnåelse innenfor de sistnevnte områdene er det imidlertid nødvendig å se nærmere på bruk av data fra andre kilder og kombinere disse i egne analyser med KOSTRA-tallene.

En sammenlikning mellom rapporteringen fra 2005 med tidligere rapporterte/innhentede data viser at det må være mangelfull rapportering/underrapportering på enkelte områder, særlig vedrørende arealavgang etter plan- og bygningsloven. Det er grunn til å tro at noe av årsaken til dette er at 2005 var det første året kommunene rapporterte samlet for landbruk i KOSTRA.

2004 var et "unntaksår" når det gjaldt rapportering om praksis innen jord- og konsesjonslovgivningen fordi Ajour var tatt ut av bruk, uten at nytt system for rapportering var på plass. I tidsseriene som ligger til grunn for merknadene nedenfor, mangler derfor tall for 2004, med unntak av for omdisponert areal og nydyrket areal. Vi har likevel valgt å vise data fra KOSTRA i tidsserier så langt det passer.

Vi har ikke gjengitt hele tallmaterialet i denne rapporten, dels fordi det er sendt departementet og dels fordi det er lagt på KOSTRA sidene til SSB. Vi har imidlertid tatt et utdrag av noen data, samt oppdatert en del tidsserier vi tidligere har utarbeidet for Landbruks – og matdepartementet. Disse følger vedlagt bakerst i denne rapporten.

2. Deling og omdisponering

2.1. Politiske mål

Det er et vedtatt mål at den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene skal være halvert innen år 2010, jf. St. prp. Nr. 1 (2004 – 2005) for budsjetterminen 2005 og St.meld.nr.21 (2004 – 2005) ”Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand”.

SLF vil foreslå å operasjonalisere dette ved å definere ”de mest verdifulle jordressursene” til i denne sammenheng å være dyrka mark, slik denne defineres i henhold til jordbruksareal i Økonomisk kartverk Den gjennomsnittlige årlige omdisponeringen av dyrka mark i tiårsperioden f.o.m. 1994 – t.o.m. 2003 foreslås lagt til grunn som en nullsituasjon. I denne perioden ble det årlig omdisponert 13 400 daa i snitt. Skal dette omfanget være halvert i 2010, betyr det at vi maksimalt kan ha en omdisponering av 6 700 daa dyrka mark i 2010. For å følge utviklingen og vite hvordan man ligger an i forhold til å nå dette målet er det viktig med god kvalitet på tallene over omdisponering av dyrka mark framover.

2.2. Vurdering av kvaliteten i materialet vedrørende omdisponert areal

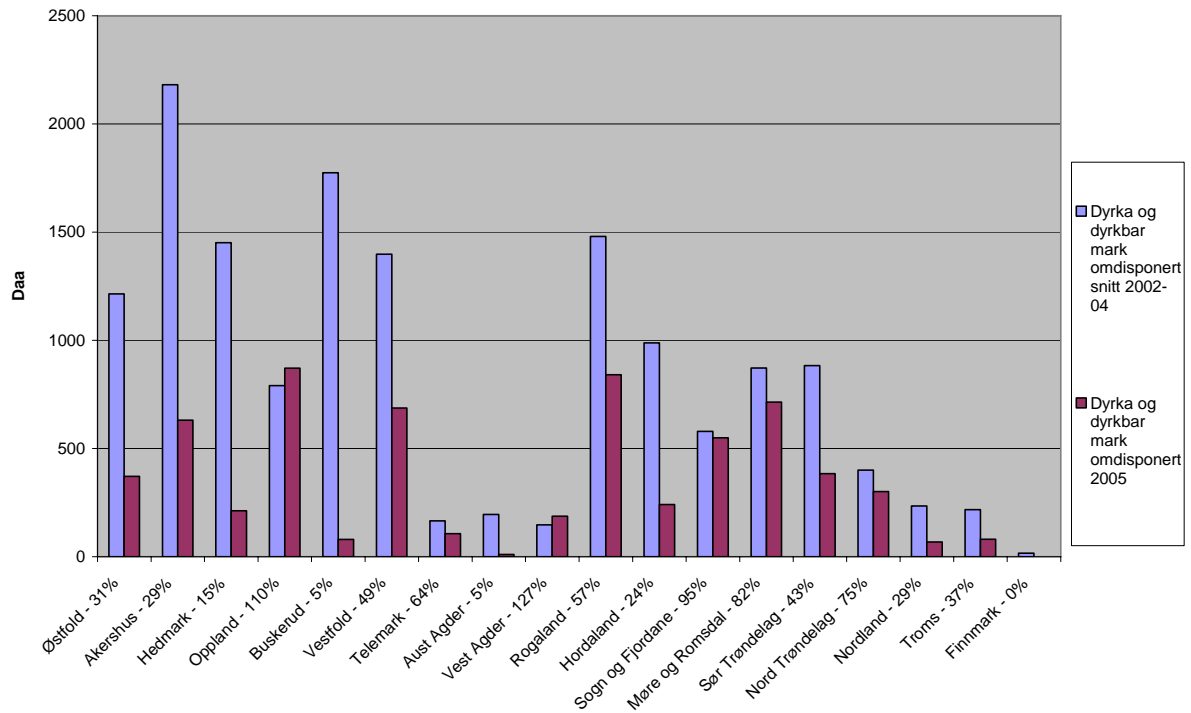
I det følgende vurderes kvaliteten på tall over omdisponert areal, først etter plan- og bygningsloven, så etter jordloven.

SLF har vurdert kvaliteten på rapporteringen i lys av hva som tidligere er rapportert. For perioden f.o.m. 2002- t.o.m. 2004 ble avgang ved regulerings- og bebyggelsesplaner rapportert i KOSTRA, men da avgrenset til å kun å gjelde planer som medførte at arealene ikke lenger kunne nyttes til landbruk. For 2005 ble rapporteringen knyttet til en rekke ulike reguleringsformål. For å få tall som er direkte sammenlignbare over tid trekker vi derfor fra areal regulert til friområde, fellesområde og annet spesialområde, da slike planer ikke utelukker at arealene kan nyttes til landbruksproduksjon. Dette er nærmere omtalt i punkt 2.4.

Med ovennevnte justeringer ble det rapportert inn regulerings- og bebyggelsesplaner som berørte 4 003 daa dyrka mark og 2 235 daa dyrkbar mark i 2005. Dette er de laveste tall siden lavkonjunkturen tidlig på 90-tallet (med unntak av 2000 hvor det ble oppgitt under 5 000 daa, men dette var et år man ikke hadde operativt system for å registrere avgang). Årlig omdisponering etter plan- og bygningsloven har ellers variert mellom 8 100 og 15 500 daa de siste 10 år.

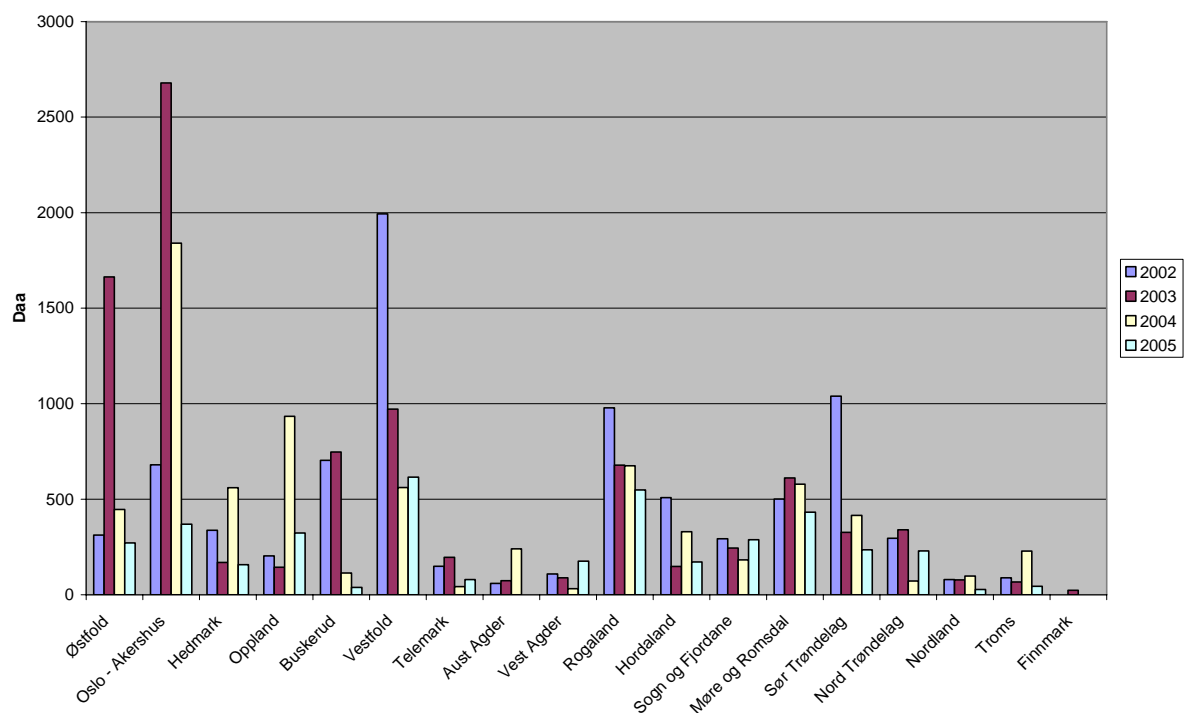
Figurene nedenfor viser omdisponert dyrka og dyrkbar mark fordelt på fylkene for 2002-2005. Tallene for 2005 er langt lavere enn de foregående år og svært mange kommuner der det tidligere har vært oppgitt avgang av areal, har ikke fylt ut noe (196 kommuner har ikke fylt ut spørsmål om omdisponering etter plan- og bygningsloven og 81 kommuner har oppgitt null daa). Disse to forhold kan vanskelig forklares på annen måte enn ved omfattende feil eller mangler i rapporteringen.

Figur 1: Omdisponert **dyrka** og **dyrkbare** mark etter **plan- og bygningsloven** i 2005 sammenlignet med gjennomsnitt for 2002 - 2004. (Ved X-aksen er oppgitt % - andel omdisponert i 2005 i forhold til 2002-2004)

For Østfold, Akershus, Hedmark, Buskerud, Vestfold, Rogaland og Hordaland ble det rapportert 10487 daa dyrka og dyrkbart areal omdisponert i 2002 – 2004. Tallet for 2005 er 3064 daa, som er 29 % av snittet for de 3 foregående årene.

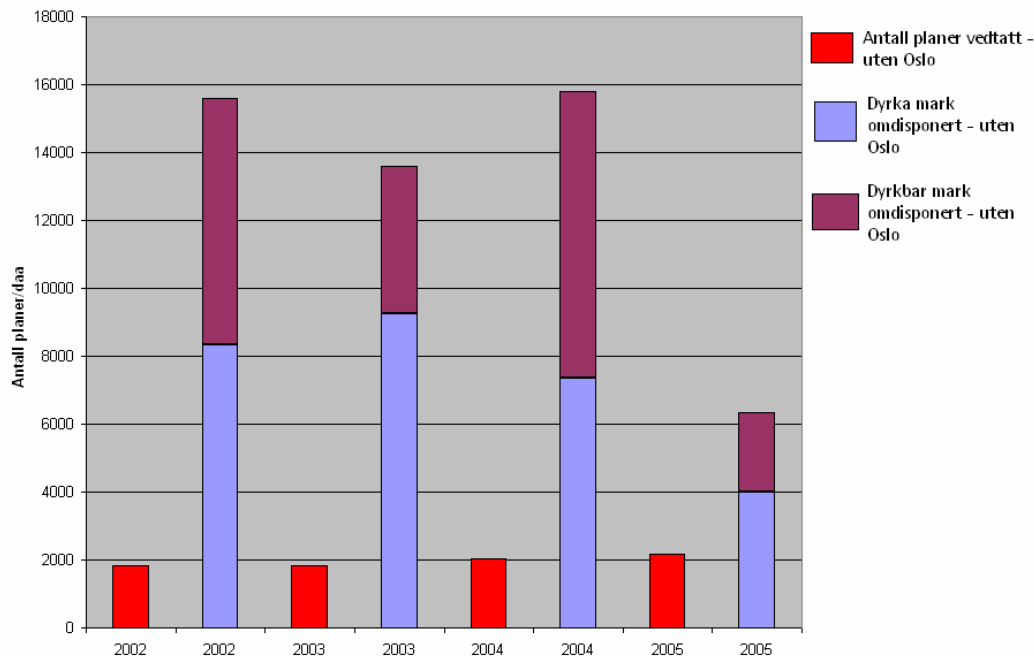
Figur 2: Sammenligning av omdisponert **dyrka** mark ved **plan- og bygningsloven** de siste 4 år, fordelt på fylker

Figur 2 viser at omfanget av rapportert omdisponert dyrka areal svinger betydelig fra år til år. Med unntak av et par fylker, er 2005-tallene langt lavere enn for de foregående år. Tallmaterialet viser at svingningene er ennå større for dyrkbart areal.

Også utviklingen i antall vedtatte reguleringsplaner i kommunene, indikerer at det er store feil i tallene for omdisponering etter plan- og bygningsloven for 2005.

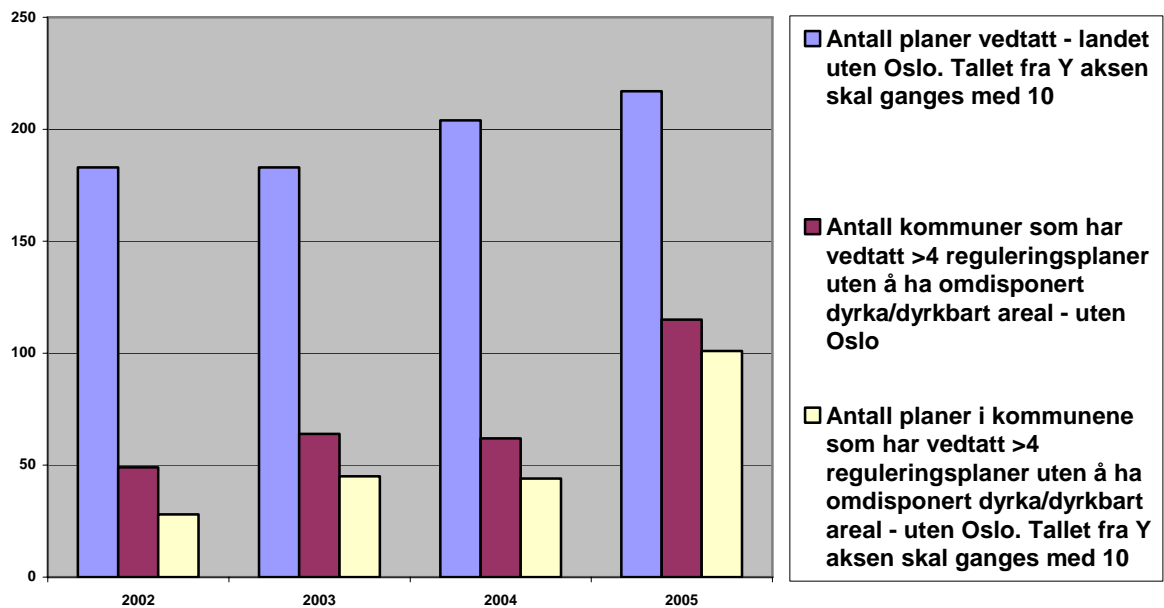
Figur 3: Utviklingen i antall vedtatte reguleringsplaner og antall daa omdisponert dyrka og dyrkbart areal. Hele landet, unntatt Oslo.

Antall vedtatte planer viser en svak økning. En bør derfor ikke forvente dramatisk nedgang i antall daa berørt dyrka og dyrkbar mark fra 2004 til 2005. Som nevnt i innledningen har ikke en slik eventuell reduksjon i omdisponert areal etter plan- og bygningsloven, gitt utslag i økt rapportert omdisponering etter jordloven.

For å vurdere feilrapportering kan man se om mange kommuner oppgir å ha vedtatt reguleringsplan, uten at noe dyrka eller dyrkbart areal har blitt berørt. Det vil alltid være en rekke kommuner, særlig bykommuner, som vedtar flere planer som kun berører byggesonen eller ikke medfører omdisponering som utelukker landbruksdrift på arealet. Vi har derfor valgt å se på antall kommuner som har vedtatt 4 reguleringsplaner eller flere, uten å oppgi noe dyrka eller dyrkbart areal omdisponert. Det er i tillegg interessant om antall kommuner som vedtar planer uten at landbruksareal berøres, endres over tid.

Figur 4: Antall planer vedtatt pr. år og kommuner som har vedtatt 4 eller flere reguleringsplaner, men oppgir null daa omdisponert **dyrka** og **dyrkbart** areal. Antall planer som disse kommunene har vedtatt pr. år. Alle tall er for landet som helhet, uten Oslo

Figuren viser en svak økning i antall planer vedtatt, men en dobling fra perioden 2002-2004 til 2005 både med hensyn til antall kommuner som har vedtatt 4 eller flere planer uten at dyrka eller dyrkbart areal er berørt og i antall planer som disse kommunene vedtok.

Samlet sett mener SLF disse funnene indikerer omfattende feil i rapporteringen. Forhold som økningen i antall vedtatte planer og de økonomiske konjunktorene generelt, tilsier at vi ikke kan forvente mer enn en halvering i berørt dyrka og dyrkbart areal i løpet av ett år. **Videre tolking av tallene er derfor gjort med stort forbehold.**

Følgende forhold kan ha bidratt til feil i rapporteringen:

- skjemaet for landbruk er nytt - det tar noe tid å innarbeide og få kvalitet på nye oppgaver. Kommunene var ikke klar over og ikke forberedt på denne rapporteringsbyrden fra starten av 2005.
- det framgår ikke klart av skjemaet at areal lagt ut som byggeområde i kommuneplanens arealdel også skal oppgis (ved vedtak av en reguleringsplan som er i samsvar med kommune(del)planenes arealdel). Det antas at dette kan forklare en stor del av avviket mellom tallene for 2005 og foregående år.
- skjemaet er svært omfattende – arbeidsmengden knyttet til utfylling overgår langt det som tidligere var knyttet til å oppgi areal ved regulerings- og bebyggelsesplaner.
- spørsmål om planer ligger på et skjema om landbruk og sendes formodentlig til den landbruksansvarlige i kommunen, mens informasjonen oftest må skaffes fra kommuneplanlegger, teknisk sektor eller lignende. Mer krevende intern samordning og kommunikasjon kan medføre bortfall av opplysninger. Dette kan være ekstra krevende i kommuner med interkommunale landbrukskontor.
- skjemaet er ikke ledsaget av veiledningsmateriell, men kun en kort innledende forklaring ved hvert spørsmål. Dette er gunstig da det gjør skjemaet mindre omfattende, men kan ha ledet til mangelfull utfylling og misforståelser.

Tallene for omdisponering etter plan- og bygningsloven viser stort avvik fra trendene fra foregående år og derfor har vi her foretatt denne analysen av kvaliteten i materialet. Det er ikke like store endringer i arealtall som gjelder jord- og konsesjonslovene, så disse er ikke vurdert like grundig med hensyn på kvaliteten. Det er her et begrenset innslag av feilregistreringer, noe som kan illustreres ved at det er kun 6 kommuner som oppgir å ha innvilget til sammen 13 søknader om omdisponering, uten å ha oppgitt at noe dyrket eller dyrkbart areal er omdisponert. Tilsvarende er det kun 15 kommuner som oppgir å ha omdisponert til sammen 105 daa dyrka eller dyrkbart areal som på spørsmål om antall innvilgede søknader har svart null. Dette er en liten feilmengde, i lys av at det samlet sett er 331 kommuner som oppgir å ha innvilget 2159 søknader som berører 4438 daa dyrka og dyrkbart areal etter jordloven. Det er bare 3 kommuner som oppgir påfallende mange saker og svært få dekar, som Trøgstad med 9 saker og 1 daa, eller Askvoll med 13 saker og 3 daa.

Det er svært ulik utfyllingsgrad for spørsmål om omdisponering etter jordloven og etter plan- og bygningsloven. For jordloven har 85 kommuner unnlatt å fylle inn noen opplysninger for de ulike formålene og for samlet tall omdisponert, mens hele 196 kommuner har unnlatt å fylle inn vedr. omdisponering etter plan- og bygningsloven. Dette gir en utfyllingsgrad på 80 % for spørsmålene om omdisponering etter jordloven og 53 % vedr. plan- og bygningsloven.

Det er en merkbar reduksjon i omdisponert areal etter jordloven i forhold til foregående år og vurdert i lys av sterk økning i antall innvilgede saker, kan også dette skyldes noe feil i rapporteringen. Saksmengden som er innrapportert for antall saker hvor det er gitt samtykke til omdisponering, inkluderer også delingssaker som innebærer omdisponering i 2005, og er ikke direkte sammenlignbar med tidligere år (jf. punkt 2.3.).

2.3. Antall saker og utfall av sakene behandlet etter jordloven

De opplysningene som er hentet inn via KOSTRA for året 2005 er ikke direkte sammenlignbare med de opplysninger som tidligere ble hentet inn gjennom Ajour.

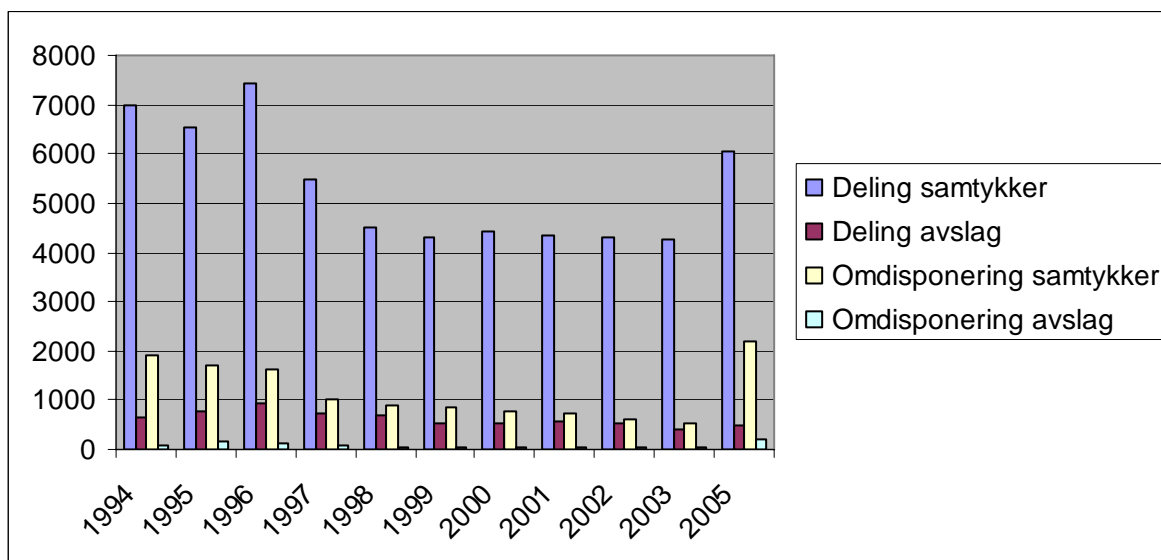
De tall som tidligere ble hentet inn gjennom Ajour er basert på hvilken bestemmelse i jordloven det er søkt etter. Dette betyr at en delingssak der søknaden også innebar en søknad om omdisponering, ble registrert som en delingssak. Registreringen i KOSTRA er imidlertid slik bygd opp at en sak av nevnte type, skal registreres både som delings- og omdisponeringssak. Følgelig vil antall omdisponeringssaker også omfatte de delingssakene som medfører omdisponering.

På bakgrunn av dette er det derfor ikke overraskende at tallene fra KOSTRA viser en markant økning når det gjelder antall omdisponeringssaker i 2005 sammenliknet med tall fra tidligere år (se fig. 5 nedenfor). Fra 2004 har det også skjedd endringer i hvilket forvaltningsnivå som har avgjort sakene.

Vi har som en stikkprøve sjekket med Sirdal kommune som skilte seg ut med et høyt antall (237) omdisponeringssaker uten at det var rapportert omdisponert areal. Ved nærmere ettersyn i kommunen opplyses at de har behandlet 237 delingssaker og ved en feil rapportert dette både som delings- og omdisponeringssaker. Dette har vi justert for i alle tabeller og figurer i denne rapporten.

Det er også en økning i antall delingssaker i forhold til tidligere år. Det er vanskeligere å si noe sikkert om årsaken til denne økningen. Vi har kontaktet kommunene Sirdal og Rollag, som begge ligger høyt i antall delingssaker og relativt lavt i omdisponert areal. Begge steder fikk vi bekreftet at tallene var riktige og knyttet til stor fradeling av hyttetomter som ikke berører dyrka eller dyrkbar mark. Sirdal kommune opplyste at det høye tallet skyldes endret politisk praksis vedrørende tillatelse til fradeling av hyttetomter, og Rollag kommune opplyste at det høye tallet skyldes større utbud av tomter pga endrede skatteregler. SLF vurderer det som sannsynlig at økt fradeling av hyttetomter er hovedårsaken til økningen i antall delingssaker.

Fig 5: Utfall i delings- og omdisponeringssaker avgjort i førsteinstans 1994-2005(unntatt 2004)

Avslagsprosenten varierer mye mellom fylkene. Det er Vest-Agder som har den laveste andelen avslag, mens Finnmark og Rogaland har en relativt høy andel avslag. På landsbasis ser avslagsprosenten for delingssaker ut til å være omtrent den samme som i 2003, mens det over tid har vært både litt lavere og litt høyere avslagsprosent. For omdisponeringssaker er avslagsprosenten noe høyere enn foregående år.

2.4. Omdisponert areal

Tall for omdisponering etter plan- og bygningsloven ble samlet inn via fylkesmannen og kommunene fram til 2001, noe man hadde svært ujevne erfaringer med. Fra 2002 ble tallene samlet inn via KOSTRA, først for reguleringsplaner, og fra 2003 for regulerings- og bebyggelsesplaner. Tallene for 2005 er ikke direkte sammenlignbare med tallene for 2002-2004. For 2005 rapporteres dyrka og dyrkbart areal berørt av alle de ulike reguleringsformålene i PBL, mens det tidligere kun skulle oppgis areal som etter den vedtatte planen ikke kunne nyttes til jord- eller skogbruk, herunder areal til golfbaner (jf. punkt 2.2).

For å sammenligne tallene har vi derfor i denne rapporten trukket fra areal berørt av reguleringsformålene friområde, fellesområde og annet spesialområde. Det er rapportert 7172 daa dyrka og dyrkbart areal berørt av disse tre reguleringsformålene, hvorav 6426 daa er dyrkbart areal som i all hovedsak er lagt ut til spesialområde formål friluftsområde. Uten å korrigere for dette, får vi et feil bilde av omfanget omdisponering som utelukker

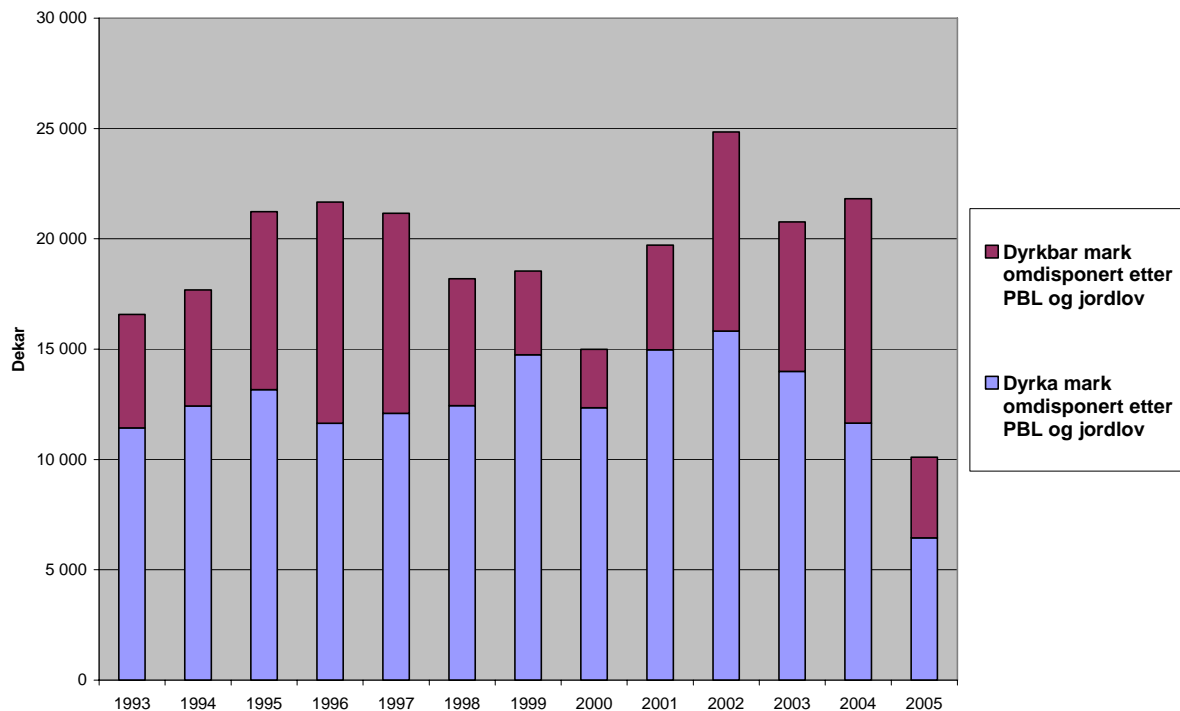
landbruksvirksomhet og tallene vedr. plan- og bygningsloven for 2005 blir ikke sammenlignbare med tidligere år.

Målt med denne korrigeringen var omdisponert dyrka mark etter plan- og bygningsloven og jordloven i 2005 6 968 daa, dvs. 52 % av omfanget under referanseperioden 1994-2003.

I denne rapporten antar vi at areal omdisponert etter jordloven er direkte sammenlignbart med tall som tidligere er samlet inn. Areal til skogplanting er følgelig inkludert, men SLF vil komme tilbake til hvorvidt dette bør inkluderes ved måling av om omdisponeringen halveres innen 2010.

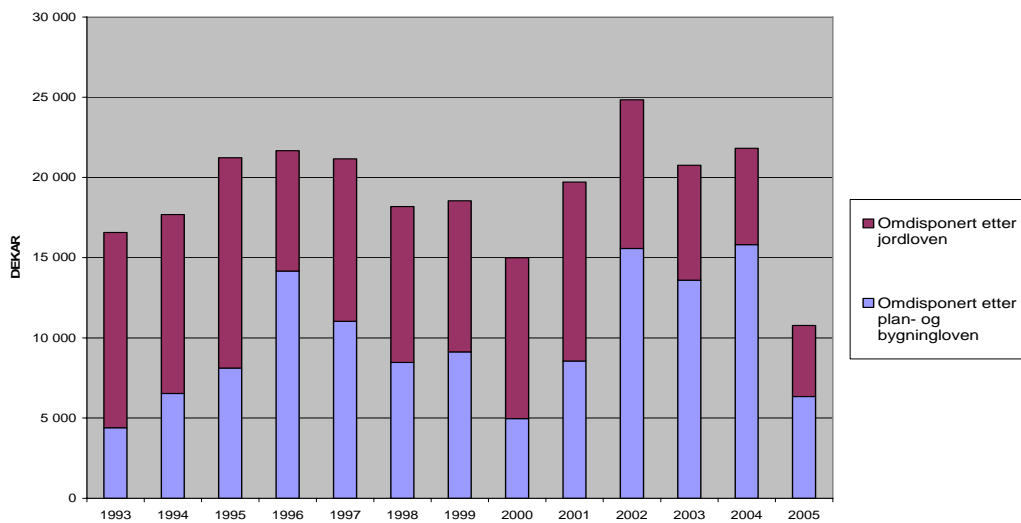
I det følgende gjør vi en vurdering av KOSTRA tallene i forhold til tidligere rapporterte tall på tross at vi antar at tallene for 2005 er til dels svært mangelfulle, jf punkt 2.2. ovenfor.

Figur 6: Omdisponert areal etter plan- og bygningsloven og jordloven fordelt på dyrka og dyrkbar mark, perioden 1993-2005 (Daa)

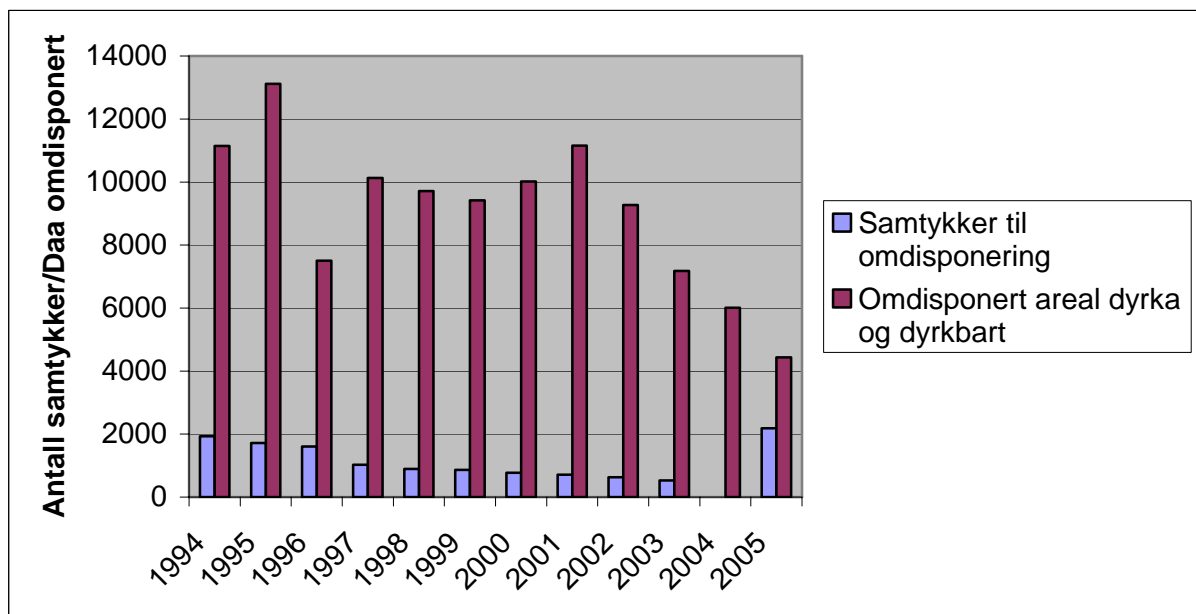

Det kan se ut til å ha vært en positiv utvikling i omdisponeringen av dyrka mark da denne har vært synkende for hvert år fra 2002 til 2005, jf figur 6. Men dette skyldes sannsynligvis like mye underrapportering/feilrapportering knyttet til plan- og bygningsloven, som reell nedgang i omdisponeringen, jf pkt 2.2. Figur 7 under viser hvor sterk nedgangen i rapportert areal omdisponert etter plan og bygningsloven er.

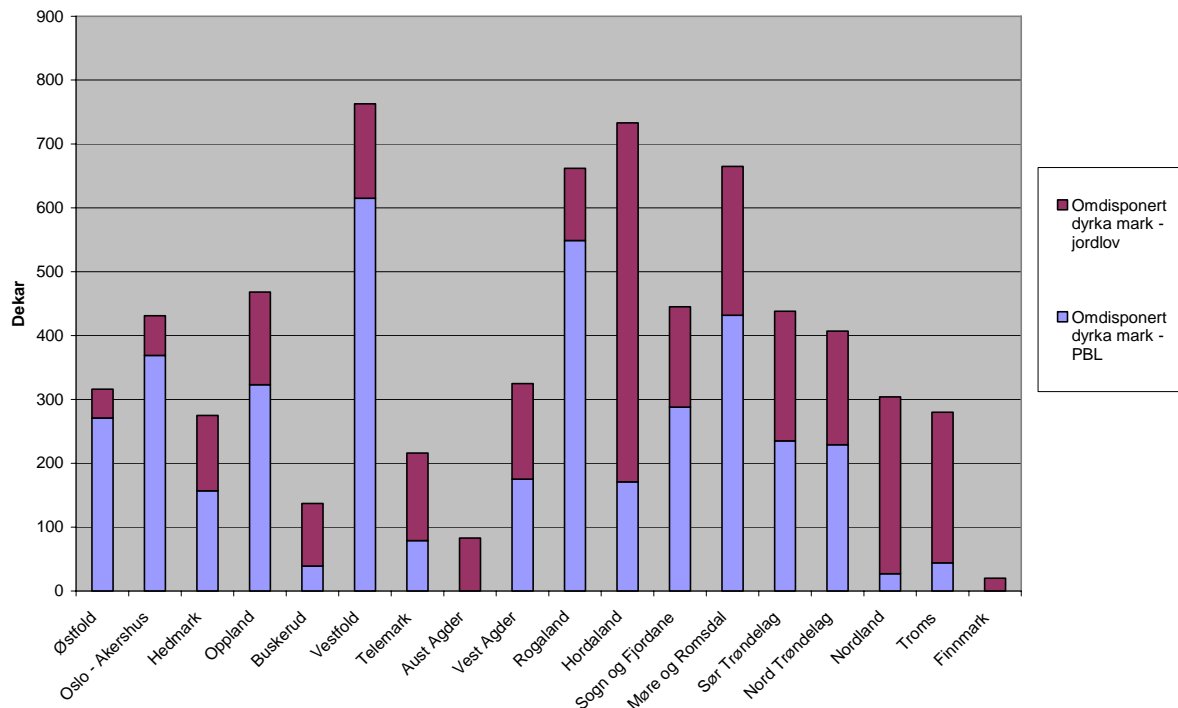
Figur 7: Årlig omdisponert **dyrka** og **dyrkbær** mark fordelt på plan- og bygningsloven og jordloven - hele landet, 1993 – 2005 (Daa).

Figur 8: Antall samtykker til omdisponering etter jordloven i forhold til omdisponert areal 1994 – 2005 (for 2004 mangler oppgave over antall samtykker)

Av figur 8 ser vi at omdisponert areal dyrka og dyrkbær mark etter jordloven har gått jevnt ned siden 2001, mens antall samtykker til omdisponering har en markant økning for 2005. Sannsynligvis kan i økningen i antall samtykker til omdisponering forklares ved endring i måten det rapporteres på, jf. omtale innledningsvis under punkt 2.3. En gjennomgang av KOSTRA - tall for omdisponert areal etter jordloven, tyder på at det og så for jordlovstallene er en viss underreportering/feilreportering, selv om disse tallene ikke er beheftet med så store feil som vi ser for plan- og bygningstallene.

Figur 9: Fordeling av omdisponert areal **dyrka mark** etter lovgrunnlag og fylke - 2005

I 2005 ble mest dyrka mark omdisponert i Vestfold og Hordaland med over 700 dekar. Deretter fulgte Rogaland og Møre og Romsdal med mellom 600 og 700 dekar.

Det er stor forskjell mellom fylkene når en ser på omdisponert dyrka mark etter henholdsvis jordlov og plan- og bygningslov. I fylker som har et stort utbyggingspress ser det ut til at omdisponering i størst grad skjer som følge av planer etter plan- og bygningsloven. Unntaket her ser ut til å være Hordaland der over 500 daa er omdisponert etter jordloven mot 240 daa etter plan- og bygningsloven. I Buskerud, Aust-Agder, Nordland, Troms og Finnmark er all, eller tilnærmet all, dyrka marka omdisponert etter jordloven. Som redegjort for under punkt 2.2. så er kan dette være en indikasjon på feil i materialet ved at omdisponering etter plan- og bygningsloven er underrapportert.

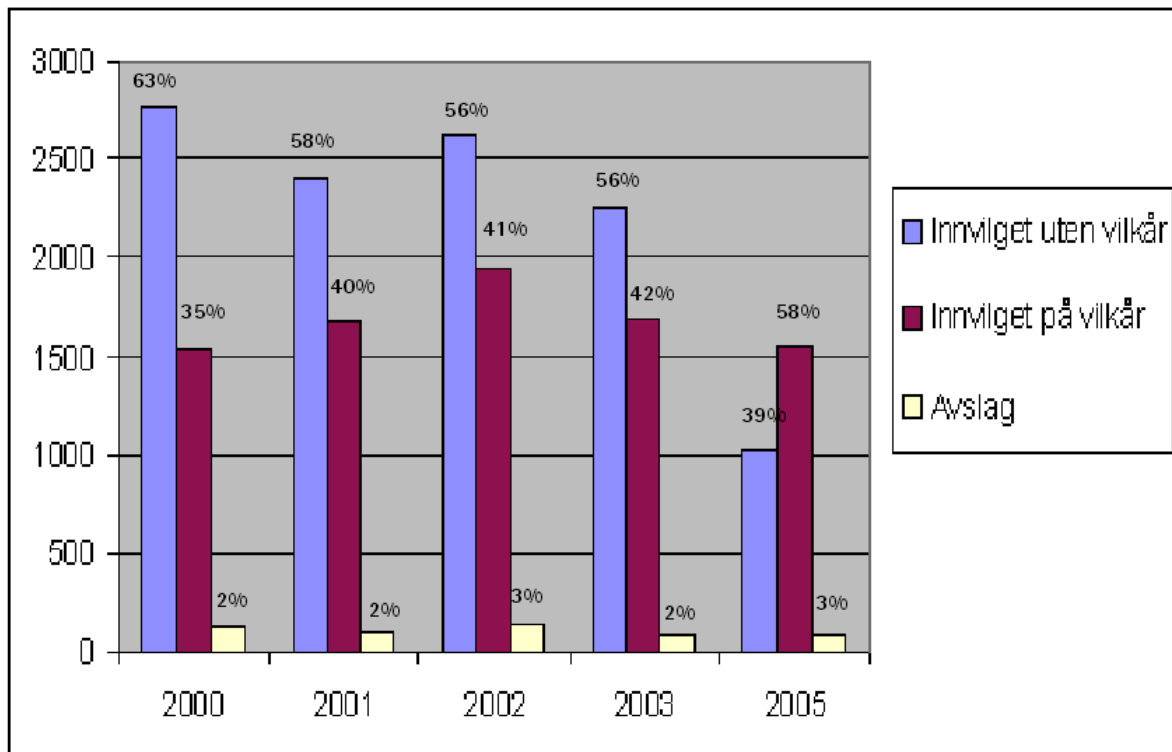
Av all omdisponert dyrka mark er 61 % omdisponert etter plan- og bygningsloven og 39 % etter jordloven.

Den rapportering som tidligere har skjedd på dette området, har ikke angitt formål for areal omdisponert etter plan- og bygningsloven. Når det gjelder omdisponering etter jordloven §§ 9 og 12 har det også tidligere blitt angitt formål med omdisponeringen. Ser en nærmere på fordeling av areal på de ulike formål i perioden 1990-2005 (med unntak av 2004) er det store variasjon fra år til år både når det gjelder areal, og andel av omdisponert areal til de ulike formål. Tallene for omdisponering etter jordloven i 2005 viser at den største andelen av omdisponeringen av dyrka mark har skjedd til boligformål (44 %), samtidig som andelen til samferdsel er meget lav (1 %).

3. Konesesjon

3.1 Vanlige søknader om konesesjon, unntatt 0-grense

Figur 10: Søknader om konesesjon – antall saker og utfall. %-tall viser fordeling innenfor hvert år. (unntatt 2004)

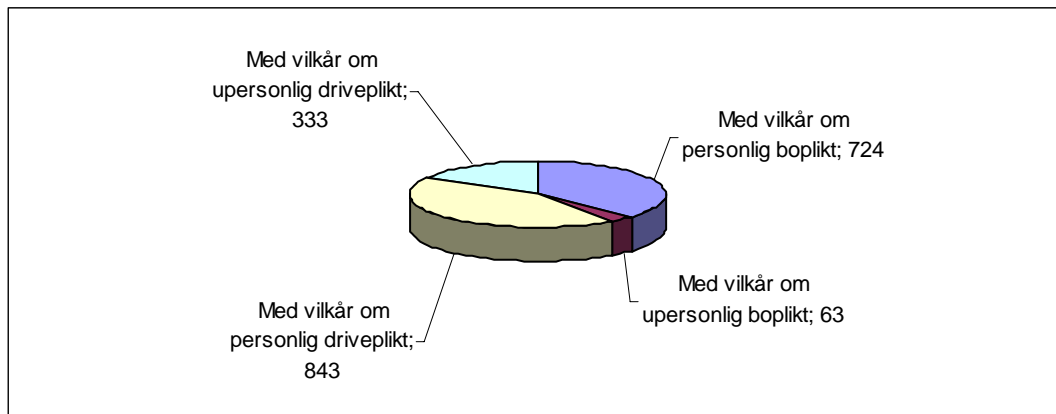

Tallene som ligger til grunn for figuren ovenfor er ikke direkte sammenlignbare mellom år. Fram til 1.1.2004 hadde ikke alle kommuner myndighet til å avgjøre alle typer konesesjonssaker. Tallene for perioden 2000-2003 omfatter derfor saker avgjort av både kommune- og fylkesnivået.

Antall søknader om konesesjon for erverv av fast eiendom har gått ned i 2005 sammenlignet med tidligere år. Dette kan forklares med flere endringer i lovgivningen fra 2004 (arealgrensene for konesesjonsfrie erverv ble vesentlig hevet, konesesjonsplikt for tomt nr. 2 ble opphevet og flere typer erverv ble unntatt for konesesjonsplikt). 2004 er imidlertid det året vi mangler rapportering for.

I 2005 innvilges en klart større andel av sakene på vilkår enn tidligere, nær 60 % mot tidligere år rundt 40 %. Dette kan tyde på at kommunene praktiserer bestemmelsene minst like ”strengt” som før 2004 eller som det fylkeslandbruksstyrene tidligere gjorde som førsteinstans. Det ble i gjennomsnitt stilt 1,3 vilkår i de sakene der konesesjon ble gitt på vilkår. Avslagsprosenten er meget lav gjennom hele perioden og i 2005 ble det gitt avslag i 86 saker, hvorav 22 saker var å finne i 3 kommuner. For landet for øvrig, ble kun 64 av 2446 søknader avslått.

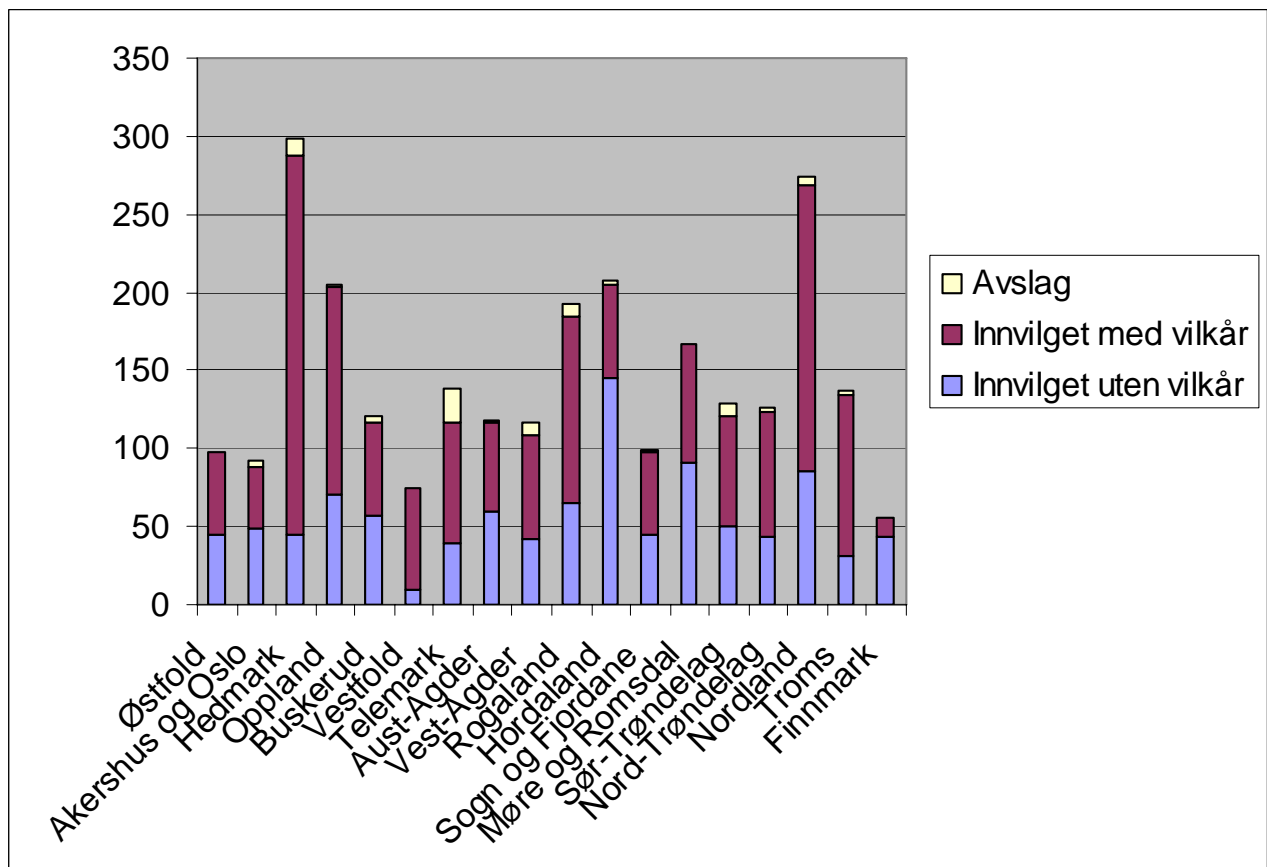
Figur 11: Fordeling av konsesjonsvilkår om bo - /driveplikt, personlig og upersonlig – hele landet 2005

Tallene fra KOSTRA viser at det vanligste vilkåret som er nyttet er personlig driveplikt, fulgt av vilkår om personlig boplikt. I de tilfeller der det ble gitt konsesjon uten vilkår om personlig oppfyllelse, er det en klar overvekt av vilkår om upersonlig driveplikt i forhold til upersonlig boplikt.

For 2005 ser vi at antall søknader om konsesjon behandlet på kommunenivå varierer sterkt mellom fylkene fra 56 saker i Finnmark til 298 saker i Hedmark.

Figur 12: Søknader om konsesjon 2005 – antall saker fylkesfordelt

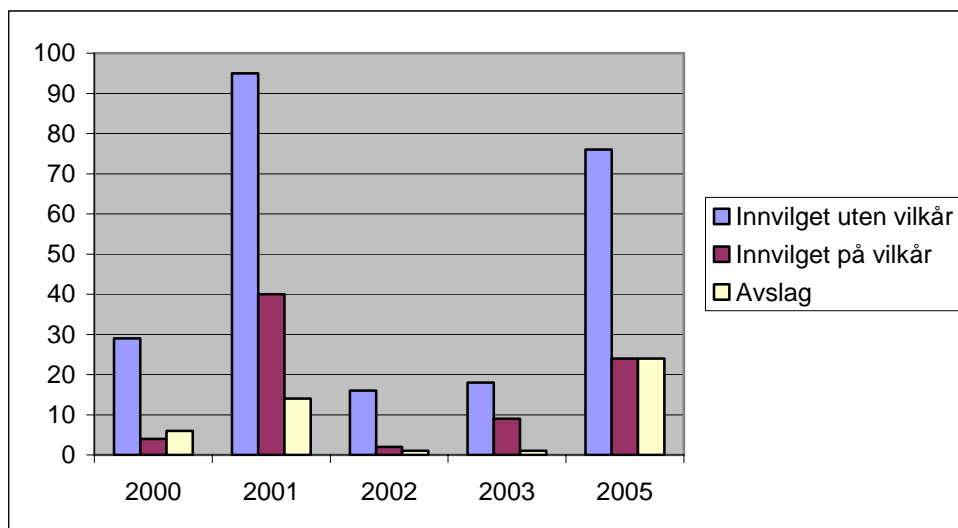
I de fleste fylkene innvilger kommunene flere saker med enn uten vilkår. Unntakene er fylkene Oslo og Akershus, Aust-Agder, Hordaland, Møre- og Romsdal og Finnmark hvor over 50 % av konsesjonssakene er innvilget uten vilkår. I Hordaland er 145 av 208 behandlede saker innvilget uten vilkår.

3.2 0 – grense saker

Erverv av bebygd eiendom hvor totalarealet ikke overstiger 100 daa og hvor ikke mer enn 20 daa er fulldyrket, er unntatt fra konsesjonsplikt, jf § 4 nr. 4. For å ivareta bosettingen, kan den enkelte kommune få satt konsesjonsfriheten for slike eiendommer ut av kraft ved forskrift etter § 7 for eiendommer som er eller har vært i bruk som helårsbolig eller som ligger i område som er regulert til boligformål. Erverv av slike eiendommer til fritidsformål vil da utløse konsesjonsplikt. Konsesjonssaker som er oppstått på dette grunnlag omtales som 0-grense saker.

Når det gjelder 0-grensesaker er tallene fra KOSTRA sammenlignbare med tall fra tidligere år. Antall kommuner vil variere over tid og forskriftstypene kan være ulike.

Figur 13: Utfall av kommunens behandling av 0-grenssaker (korrigerte tall)

KOSTRA tallene for 2005 viser et mye høyere antall saker enn det som framgår av figur 13. Bakgrunnen for dette er at vi ved kontroll av tallmaterialet fant at en stor andel av sakene (127) kom fra en og samme kommune (Krødsherad i Buskerud). Denne kommunen har forskrift som gjør at overdragelse av all bebygd eiendom, uavhengig av om eiendommen har vært nyttet som helårsbolig eller ikke, utløser konsesjonsplikt. Antall innrapporterte saker gir derfor et feilaktig bilde av omfanget av det som tradisjonelt omtales som 0-grense saker. Vi har derfor trukket ut Krødsherad fra 2005 materialet og vi har funnet det riktig å også trekke ut rapportert tall fra Buskerud i 2002 og 2003 da det med stor sannsynlighet er rapportert tall fra Krødsherad som også disse to årene utgjør tilnærmet hele det rapporterte antallet fra dette fylket. Rapporterte tall fra Buskerud for 2000 og 2001 er tilnærmet 0, og dette tyder på at Krødsherad ikke har rapport tilsvarende for disse to årene. Videre fant vi ved gjennomgang av tallene fra 2005 at Drangedal kommune sto for hele 50 av totalt 74 søknader som ble innvilget på vilkår i hele landet. Ved kontakt med kommunen opplyser de at dette er en feilregistrering og at riktig tall skal være 0. Figur 11 er justert for disse feilrapporteringene. Det bør derfor vurderes om det kan legges inn rutiner hos SSB som gjør at kommuner som legger inn tall som er uforholdsmessig høye i forholdt til snittet, blir varslet om dette.

På tross av disse korrigeringsene ser vi at det er store variasjoner i perioden der 2001 og 2005 skiller seg ut med et høyt antall saker. Antall kommuner med 0 – grenseforskrift varierer over

tid da nye kommuner innfører forskrift og andre får sin forskrift opphevet, dette kan kanskje forklare noe av variasjonen.

Vi har videre sett at det ikke er fullt samsvar mellom de kommuner som i KOSTRA har oppgitt at de har innført forskrift etter konsesjonsloven § 7, og den lista som LMD har over slike kommuner. Dette skyldes dels at noen kommuner som har forskrift ikke har krysset av for dette i KOSTRA og dels at kommuner uten forskrift har krysset av som om de hadde. Vi vil også bemerke at den lista som LMD har på sine hjemmesider (hentet ut fra Internet 16.8.2006) ikke er helt oppdatert med hensyn på kommunenavn og kommunenummer. Det bør etableres en rutine der SSB sjekker opplysningene mot LMD sin liste før de endelige tallene sendes ut.

SLF er i tvil om det i særlig grad er adgang til å sette vilkår i tilknytning til behandling av søknader om konsesjon som følge av at kommunen har innført forskrift etter konsesjonsloven. I Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) om konsesjonsloven står følgende på s. 48:

”Ved vurderingen av om konsesjon skal gis, kan en ikke trekke inn andre hensyn enn dem som har vært bestemmende for innføringen av forskriften, dvs. bosettingshensynet. En kan for eksempel ikke trekke inn hensynet til pris, naturvern- og friluftsjanser, behovet for utbyggingsgrunn eller andre hensyn som kan utledes av konsesjonslovens formålsbestemmelse.”

Etter dette bør det være relativt få tilfeller der det er aktuelt å sette vilkår i 0-grensesaker. SLF vil derfor foreslå at KOSTRA-skjema nr. 32 endres slik at rubrikken for søknader innvilget på vilkår under pkt. 5 (om 0-grense) utgår.

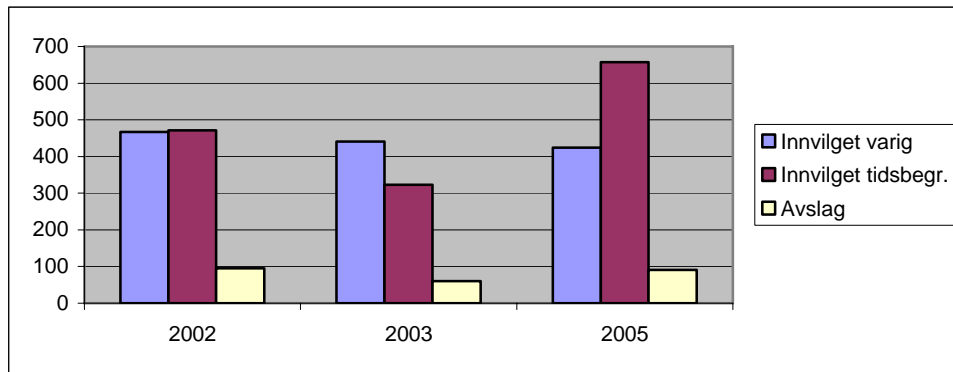
3.3. Boplikt

Med boplikt menes her boplikt som følge av konsesjonsfritt erverv av landbrukseiendom, jf. konsesjonsloven § 6, jf. odelsloven § 27. Dette innebærer at den som overtar eiendommen må bosette seg der innen 1 år etter overtagelse, for deretter selv bo der i minst 5 år sammenhengende.

Tallene som er hentet inn både for 2005 og tidligere sier kun noe om utfallet av kommunens behandling av søknader om fritak fra boplikt. Tallene sier derfor ikke noe om hvor mange som overtar landbrukseiendom uten å søke fritak. Det foreligger ikke data (verken i KOSTRA eller fra andre kilder) om hvor mange som erverver konsesjonsfritt pga odel/slektskap og som tilflytter uten å søke om fritak fra boplikten.

Tall fra KOSTRA for denne sakstypen kan sammenlignes med tall hentet inn via Åjour. Men det er ikke relevant å sammenligne med tall eldre enn år 2002 fordi det tidligere ble rapportert på både bo- og driveplikt, mens rapporteringen fra og med år 2002 ble endret til kun å gjelde boplikt.

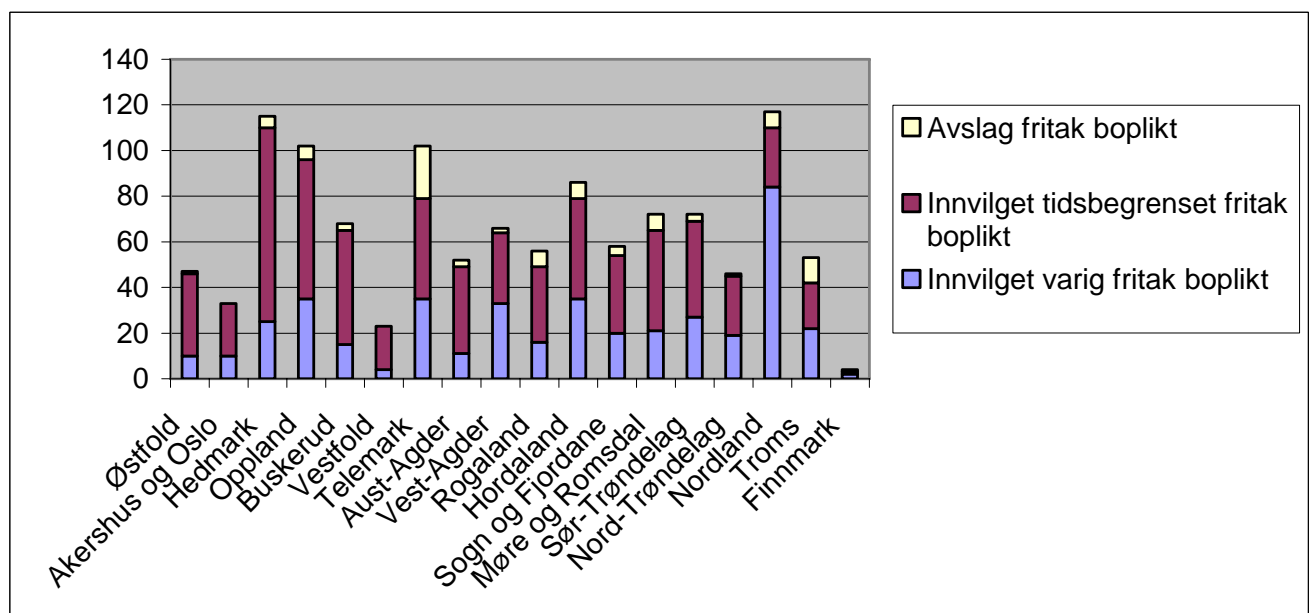
Figur 14: Utfall av behandling av søknader om fritak fra lovbestemt boplikt, 2002 - 2005. (Det foreligger ikke tall for 2004)

Antall innvilget tidsbegrenset fritak ligger klart høyere i 2005 enn tidligere år slik det går fram av figuren ovenfor.

Avslagsprosenten for 2005 er i samme størrelsesorden som tidligere år. Tallene fra KOSTRA og Ajour sier ikke noe om den enkelte søknaden i utgangspunktet gjelder varig eller tidsbegrenset fritak. Søkere som tidligere har fått innvilget tidsbegrenset fritak kan søke på nytt og få innvilget varig fritak, uten at denne historikken kan leses ut av statistikken.

Figur 15: Utfall av bopliktssaker 2005 - fylkesfordelt

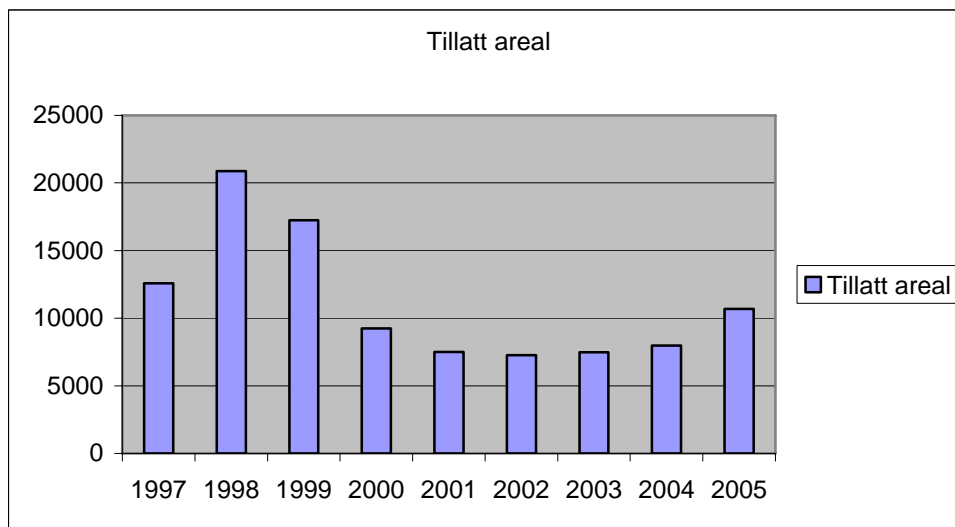
Vi ser at i de fleste fylker gir kommunene få avslag i denne type saker. I de fleste fylker blir det i mindre enn 50 % av søknadene innvilget varig fritak. Her er det Nordland som skiller seg klart ut der over 70 % av søknadene (84 av 117) er innvilget varig fritak fra boplikt. Telemark og Troms skiller seg ut med å ha over 20 % avslag, mens gjennomsnitt for landet er ca 7,8 % avslag. Hele 24 av avslagene er å finne i 3 kommuner. For landet for øvrig, er det kun gitt 67 avslag, men det totalt ble rapportert behandlet 1148 søknader. I fylker i sentrale deler av landet ser det ut til at kommunene i svært liten grad gir avslag i denne typen saker.

4. Nydyrking

Rapporteringen når det gjelder nydyrking har endret seg over tid. Opplysninger om utfallet av søknader om tillatelse til nydyrking ble tidligere hentet av Fylkesmennene fra kommunene.

De opplysninger som nå hentes inn gjennom KOSTRA sammenfaller bare delvis med de opplysninger som er hentet inn tidligere år. Det er derfor bare noen opplysninger som lar seg sammenligne over tid.

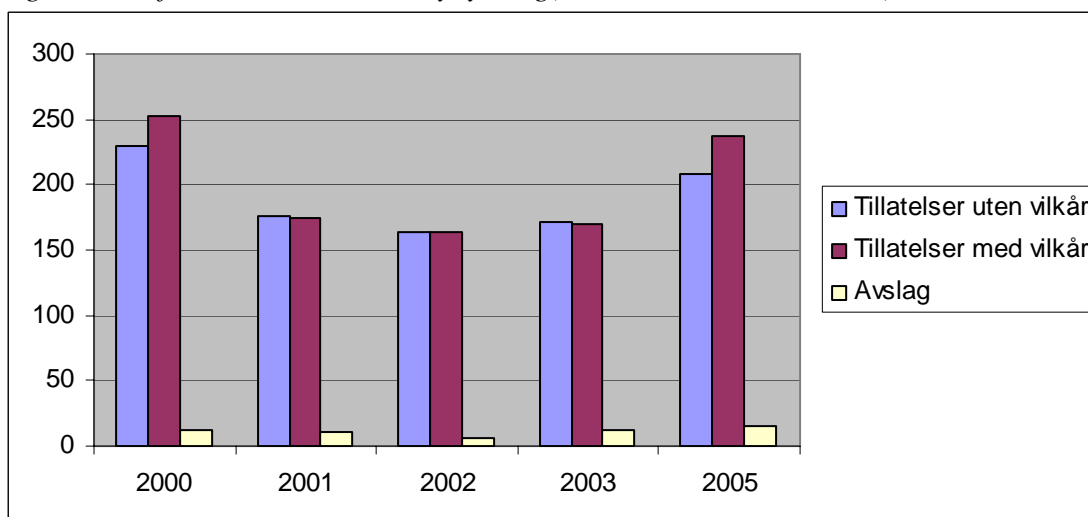
Figur 16: Tillatt nydyrket areal 1997-2005.

Figuren viser at det har vært en økning i tillatt nydyrket areal fra 2002 til 2005. Det er vanskelig å gi noen forklaring på denne økningen. Gjennomsnittlig areal pr. innvilget søknad var i 2005 ca. 24 daa.

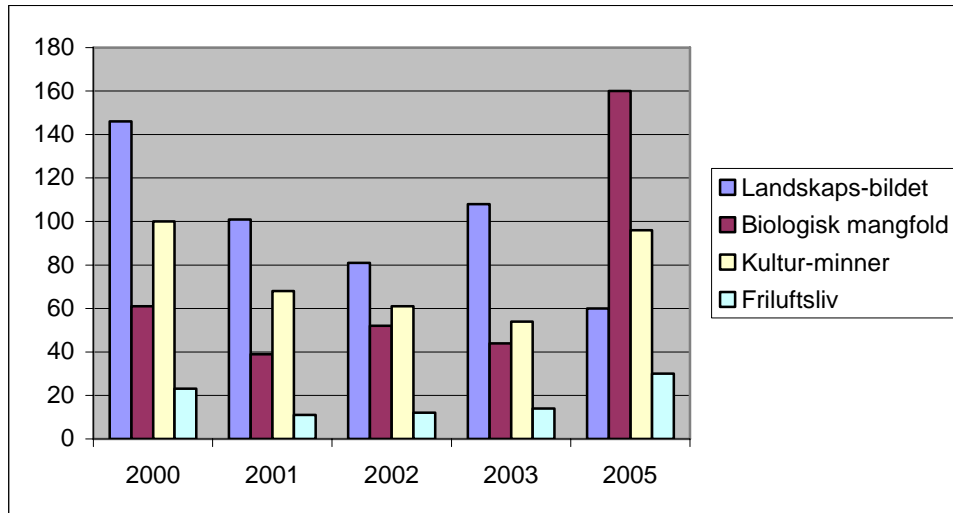
I perioden 2000-2005 ligger Hedmark, Oppland, Rogaland, Nord-Trøndelag og Nordland høyt når det gjelder nydyrket areal.

Figur 17: Utfall av søknader om nydyrking (antall saker unntatt 2004)

Av figur 17 går det fram at antall søknader som er innvilget har økt i perioden 2002 – 2005. I 2005 har det vært en økning i antall søknader innvilget på vilkår.

Figur 18: Fordeling av vilkår (unntatt 2004)

Tallene fra KOSTRA viser at antall vilkår satt i nydyrkingssaker er høyere enn antall saker der det er satt vilkår, hvilket betyr at det ofte stilles flere vilkår i samme sak. Som det går fram av figur 18 skiller 2005 seg ut i forhold til de foregående år ved at det i langt høyere grad er satt vilkår av hensyn til biologisk mangfold. Likeledes er det i større grad satt vilkår av hensyn til kulturminner, mens det i mindre grad er satt vilkår av hensyn til landskapsbildet. Andelen vilkår satt av hensyn til friluftsliv har vært relativt uendret fram til 2004, men økt i 2005. Forklaringen på økningen i antall vilkår knyttet til biologisk mangfold kan være at det de siste årene har vært gjennomført omfattende kommunale kartlegginger av biologisk mangfold i kommunene.

KOSTRA viser at i 2005 ble det godkjent dyrket opp i alt 173 daa i A-område for biologisk mangfold. Dette arealet er fordelt på 4 kommuner. Det ble tillatt dyrket opp i alt 109 daa i B-område for biologisk mangfold, fordelt på 6 kommuner.

5. Anbefalinger

Tallene for 2005 er av flere grunner vanskelige å tolke. Mulighetene for dette vil bli bedre ettersom det samles inn data for flere år framover, da man får bedre mulighet til å følge utviklingen i et sammenlignbart materiale over tid. Dette forutsetter imidlertid en vesentlig bedre kvalitet på data om plan- og bygningsloven. Samtidig er det behov for å utføre andre analyser og sammenstilling av data mot andre kilder.

SLF vil derfor prioritere dette området framover for å gi et godt grunnlag ved vurdering av om de politiske målene på dette området nås og for å utvikle de juridiske og administrative virkemidler i henhold til målene.

I det følgende sammenstilles anbefalingene fra drøftingen i denne rapporten:

- SSB bør legge inn kontroller som i størst mulig grad umuliggjør feil utfylling av skjema (f. eks. null daa omdisponert areal, men et visst antall innvilgede søknader om omdisponering) (jf. punkt 2.1)
- Det bør vurderes om rapporteringen på omdisponert areal fordelt på reguleringsformål kan forenkles ved å bruke færre formålskategorier.
- Bedre veiledning i eget dokument eller mer utførlig veiledning i skjema, bla. klargjøre at regulerings- og bebyggelsesplaner på areal som tidligere er avsatt som byggeområde i arealdelen til kommuneplanen skal registreres. (jf. punkt 2.2)
- Bedre rutiner for ajourhold av LMD sin 0-grense liste på internett (jf. punkt 3.2)
- KOSTRA skjema endres ved at rubrikken for søknader innvilget på vilkår under pkt. 5 (om 0-grense) utgår. Grunnen til dette er at SLF er i tvil om det i det hele tatt er adgang til å sette vilkår i tilknytning til behandling av søknader om konsesjon som følge av at kommunen har innført forskrift etter konsesjonsloven. Vi kjenner heller ikke til at disse opplysningene har blitt brukt. (jf. punkt 3.2)
- SSB bør vurdere om det kan legges inn kontroller som varsler uforholdsmessig store tall sammenliknet med snitt tall slik at det blir lettere å plukke ut kandidater for nærmere utsjekking (jf. punkt 3.2)
- Det bør diskuteres i hvilken grad parringene mot kommunene som skjer etter at foreløpige tall foreligger, men før endelige tall er publisert, kan gjøres mer målrettet. Herunder i hvilken grad SLF/fylkesmennene kan bidra til dette. Behovet synes å være størst når det gjelder omdisponering etter plan- og bygningsloven.

Vedlegg I: KOSTRA – tall for 2005

KOSTRA 2005

Omdisponering - Søknader etter jordloven § 9 (inkl. søknader etter § 12 som medfører omdisponering)

Fylker	Antall kommuner med saker	Innvilget	Avslag	Saker i alt
Østfold	8	38	6	44
Akershus og Oslo	17	104	14	118
Hedmark	19	134	9	143
Oppland	22	113	13	126
Buskerud	16	38	2	40
Vestfold	13	91	11	102
Telemark	12	48	4	52
Aust-Agder	9	28	3	31
Vest-Agder	13	57	9	66
Rogaland	20	78	23	101
Hordaland	26	176	17	193
Sogn og Fjordane	22	147	5	152
Møre og Romsdal	28	229	11	240
Sør-Trøndelag	23	268	22	290
Nord-Trøndelag	15	72	4	76
Nordland	32	281	18	299
Troms	22	242	36	278
Finnmark	5	36	11	47
Hele landet	322	2180	218	2398

KOSTRA 2005

Delingssaker behandlet av kommunene etter jordloven

Fylke	Antall kommuner med saker	Innvilget, helt eller delvis	Antall saker tilleggsareal annen landbr.eiend.	Avslag	Søknader i alt
Østfold	17	173	28	11	184
Akershus og Oslo	21	146	34	36	182
Hedmark	22	396	78	45	441
Oppland	26	311	47	25	336
Buskerud	20	302	35	20	322
Vestfold	14	158	33	15	173
Telemark	17	320	25	21	341
Aust-Agder	15	198	32	14	212
Vest-Agder	15	454	28	34	488
Rogaland	23	295	95	48	343
Hordaland	28	524	22	34	558
Sogn og Fjordane	23	228	5	10	238
Møre og Romsdal	34	457	45	19	476
Sør-Trøndelag	25	580	43	41	621
Nord-Trøndelag	22	302	44	19	321
Nordland	38	666	67	56	722
Troms	24	462	21	41	503
Finnmark	9	65	2	11	76
Hele landet	393	6037	684	500	6537

KOSTRA 2005

Søknader behandlet i kommunene etter konsesjonsloven i 2005, unntatt 0-grensesaker

Fylker	Kom. som har beh. saker	Innvilget		Type vilkår satt						Saker i alt
		Uten vilkår	Med vilkår	Boplikt		Driveplikt		Avslag		
				Pers.	Uppers.	Pers.	Uppers.			
Østfold	17	45	52	27	1	30	13	1	98	
Akershus og Oslo	18	49	39	13	1	27	9	4	92	
Hedmark	22	45	243	146	8	155	45	10	298	
Oppland	22	71	132	56	2	84	21	2	205	
Buskerud	19	57	59	32	2	30	11	5	121	
Vestfold	13	10	64	31	1	26	1	1	75	
Telemark	17	39	77	57	5	46	12	22	138	
Aust-Agder	15	60	57	24	2	21	17	1	118	
Vest-Agder	15	42	66	20	6	24	22	8	116	
Rogaland	23	65	119	24	1	74	11	8	192	
Hordaland	26	145	60	32	1	26	18	3	208	
Sogn og Fjordane	21	45	52	38	2	28	9	2	99	
Møre og Romsdal	30	91	76	33	0	45	6	0	167	
Sør-Trøndelag	23	50	71	35	8	33	25	8	129	
Nord-Trøndelag	17	43	81	37	17	28	39	2	126	
Nordland	37	85	184	71	1	98	57	5	274	
Troms	23	31	103	46	3	65	15	3	137	
Finnmark	6	44	11	2	2	3	2	1	56	
Hele landet	364	1017	1546	724	63	843	333	86	2649	

KOSTRA 2005

**Søknader behandlet i kommunene om konsesjon etter konsesjonsloven § 7,
(0-grensesaker)**

Fylker	Kommuner med forskrift	Innvilget		Avslag	Antall saker
		Uten vilkår	Med vilkår		
Østfold	4	3	1	0	4
Akershus og Oslo	2	0	0	0	0
Hedmark	3	0	0	1	1
Oppland	9	7	2	1	10
Buskerud	8	1	0	2	3
Vestfold	4	0	0	0	0
Telemark	9	10	5	3	18
Aust-Agder	6	8	7	12	27
Vest-Agder	6	4	7	0	11
Rogaland	5	2	1	1	4
Hordaland	4	1	0	0	1
Sogn og Fjordane	1	2	0	0	2
Møre og Romsdal	1	0	0	0	0
Sør-Trøndelag	3	3	0	1	4
Nord-Trøndelag		0	0	0	0
Nordland	8	35	1	3	39
Troms					
Finnmark					
Hele landet	73	76	24	24	124

KOSTRA 2005

Bopliktssaker behandlet i kommunene etter konsesjonsloven og odelsloven

Fylke	Antall kommuner med saker	Innvilget		Avslag	Saker i alt
		Varig	Tidsbegrenset		
Østfold	16	10	36	1	47
Akershus og Oslo	14	10	23	0	33
Hedmark	18	25	85	5	115
Oppland	23	35	61	6	102
Buskerud	18	15	50	3	68
Vestfold	10	4	19	0	23
Telemark	18	35	44	23	102
Aust-Agder	14	11	38	3	52
Vest-Agder	14	33	31	2	66
Rogaland	22	16	33	7	56
Hordaland	19	35	44	7	86
Sogn og Fjordane	21	20	34	4	58
Møre og Romsdal	21	21	44	7	72
Sør-Trøndelag	19	27	42	3	72
Nord-Trøndelag	17	19	26	1	46
Nordland	27	84	26	7	117
Troms	16	22	20	11	53
Finnmark	2	2	1	1	4
Hele landet	309	424	657	91	1172

KOSTRA 2005

Nydyrking - antall saker innvilget med og uten vilkår og areal omsøkt og tillatt nydyrket

Fylke	Kommunen har behandlet søknad	Antall saker						Areal			
		Innvilget		Redusert areal	Avslag i alt	Søknader i alt	Omsøkt areal	Tillatt nydyrket areal	Godkjent areal		Ikke godkjent nyd. areal
		Uten vilkår	Med vilkår						A-omr. for biologisk	B-omr. for biologisk	
Østfold	7	6	9	2	1	16	159	125	0	24	34
Akershus og Oslo	8	8	4	1	1	13	332	321	65	4	11
Hedmark	17	28	44	4	0	72	1959	1902	0	0	57
Oppland	17	15	26	13	1	42	680	595	0	0	85
Buskerud	9	4	12	1	0	16	213	211	0	0	2
Vestfold	5	10	2	0	0	12	123	123	0	0	0
Telemark	5	5	3	0	0	8	199	199	0	0	0
Aust-Agder	1	0	1	0	0	1	30	30	0	0	0
Vest-Agder	8	2	9	5	0	11	258	244	0	0	14
Rogaland	19	44	39	5	7	90	1614	1321	0	10	293
Hordaland	6	2	7	0	0	9	104	104	0	0	0
Sogn og Fjordane	9	14	6	1	1	21	278	248	0	13	30
Møre og Romsdal	10	12	16	0	0	28	1357	1357	0	0	0
Sør-Trøndelag	14	14	12	3	0	26	1251	1118	98	0	133
Nord-Trøndelag	9	27	5	2	0	32	1043	1021	0	45	22
Nordland	17	15	27	2	5	47	1113	1108	0	7	5
Troms	10	0	12	1	0	12	524	513	10	6	11
Finnmark	5	2	4	2	0	6	170	153	0	0	17
Hele landet	176	208	238	42	16	462	11407	10693	173	109	714

KOSTRA 2005

Nydyrking - antall saker innvilget med og uten vilkår og hvilke miljøhensyn vilkårene ivaretar

Fylke	Kom. har behandlet søknad	Innvilget		Vilkår satt av hensyn til					Redusert areal godkjent
		Uten vilkår	Med vilkår	Biologisk mangfold	Kultur-minner	Landskaps-bildet	Fritlivtsliv	Fritlivtsliv	
Østfold	7	6	9	1	0	4	0	0	2
Akershus og Oslo	8	8	4	2	2	1	0	0	1
Hedmark	17	28	44	10	41	6	9	4	4
Oppland	17	15	26	1	22	15	0	13	1
Buskerud	9	4	12	0	12	5	1	1	0
Vestfold	5	10	2	0	0	2	0	0	0
Telemark	5	5	3	1	3	0	0	0	0
Aust-Agder	1	0	1	0	0	1	0	0	0
Vest-Agder	8	2	9	5	2	2	0	5	5
Rogaland	19	44	39	12	16	23	3	5	5
Hordaland	6	2	7	1	0	5	0	0	0
Sogn og Fjordane	9	14	6	2	3	2	0	1	1
Møre og Romsdal	10	12	16	1	14	1	8	0	0
Sør-Trøndelag	14	14	12	5	6	8	1	3	3
Nord-Trøndelag	9	27	5	4	1	1	0	2	2
Nordland	17	15	27	8	19	16	6	2	2
Troms	10	0	12	5	18	1	2	1	1
Finnmark	5	2	4	2	1	3	2	2	2
Hele landet	176	208	238	60	160	96	30	42	42

KOSTRA 2005

Nydyrking - begrunnelse for avslag av saker

Fylke	Kom. har behandlet søknad	Innvilget		Avslag i alt	Avslag av hensyn til			
		Uten vilkår	Med vilkår		Biologisk mangfold	Kultur-minner	Landskaps-bildet	Friluftsliv
Østfold	7	6	9	1	1	0	0	0
Akershus og Oslo	8	8	4	1	1	0	0	0
Hedmark	17	28	44	0	0	0	0	0
Oppland	17	15	26	1	0	0	0	0
Buskerud	9	4	12	0	0	0	0	0
Vestfold	5	10	2	0	0	0	0	0
Telemark	5	5	3	0	0	0	0	0
Aust-Agder	1	0	1	0	0	0	0	0
Vest-Agder	8	2	9	0	0	0	0	0
Rogaland	19	44	39	7	3	2	1	0
Hordaland	6	2	7	0	0	0	0	0
Sogn og Fjordane	9	14	6	1	0	0	1	0
Møre og Romsdal	10	12	16	0	0	0	0	0
Sør-Trøndelag	14	14	12	0	0	0	0	0
Nord-Trøndelag	9	27	5	0	0	0	0	0
Nordland	17	15	27	5	0	0	5	0
Troms	10	0	12	0	0	0	0	0
Finnmark	5	2	4	0				
Hele landet	176	208	238	16	5	2	8	0

KOSTRA 2005

Godkjent omdisponert dyrka og dyrkbar mark etter Jordloven og Plan- og bygningssloven

Fylke	Jordlov			Plan og bygningsslov *			Sum Jordl + PBL *		Totalt omdisp.* dyrka og dyrkbar	PBL - alle reguleringsformål			Totalt omdisp. Dyrka + dyrkbar jordl. + PBL inkl alle regulerings- formål
	Dyrka mark (d)	Dyrkbar mark (db)	Sum d + db	Dyrka mark (d)	Dyrkbar mark (db)	Sum d + db	Dyrka mark	Dyrkbar mark		Dyrka mark (d)	Dyrkbar mark (db)	Sum dyrka + dyrkbar	
Østfold	45	25	70	271	100	371	316	125	441	277	114	391	461
Akershus og Oslo	62	62	124	369	262	631	431	324	755	434	1383	1817	1941
Hedmark	118	196	314	157	56	213	275	252	527	452	57	509	823
Oppland	145	62	207	323	548	871	468	610	1078	330	3160	3490	3697
Buskerud	98	20	118	39	41	80	137	61	198	40	58	98	216
Vestfold	148	27	175	615	72	687	763	99	862	627	72	699	874
Telemark	137	19	156	79	28	107	216	47	263	97	178	275	431
Aust-Agder	83	12	95	0	10	10	83	22	105	0	10	10	105
Vest-Agder	150	37	187	175	12	187	325	49	374	175	18	193	380
Rogaland	113	22	135	549	292	841	662	314	976	660	2380	3040	3175
Hordaland	562	46	608	171	70	241	733	116	849	270	131	401	1009
Sogn og Fjordane	157	31	188	288	262	550	445	293	738	298	462	760	948
Møre og Romsdal	233	60	293	432	283	715	665	343	1008	492	436	928	1221
Sør-Trøndelag	203	421	624	235	149	384	438	570	1008	289	152	441	1065
Nord-Trøndelag	178	34	212	229	72	301	407	106	513	237	72	309	521
Nordland	277	121	398	27	41	68	304	162	466	27	41	68	466
Troms	236	266	502	44	37	81	280	303	583	44	37	81	583
Finnmark	20	28	48	0	0	0	20	28	48	0	0	0	48
Hele landet	2965	1489	4454	4003	2335	6338	6968	3824	10792	4749	8761	13510	17964

* KOSTRA tall for PBL er korrigeret. Det er trukket fra areal berørt av reguleringsformålene friområde, fellesområde og spesialområde formål friluftsområde. Tallene blir da sammenlignbare med tidligere PBL-tall for

Vedlegg II: Tidsserier

Godkjent omdisponert dyrka og dyrkbar mark etter Jordloven og Plan- og bygningsloven

År	Jordlov		Plan og bygningslov		Sum Jordl + PBL		Totalt omdisp. dyrka og dyrkbar
	Dyrka mark	Dyrkbar mark	Dyrka mark	Dyrkbar mark	Dyrka mark	Dyrkbar mark	
1993	9 495	2 678	1 935	2 463	11 430	5 141	16 571
1994	7 765	3 383	4 658	1 872	12 423	5 255	17 678
1995	8 230	4 887	4 937	3 179	13 167	8 066	21 233
1996	5 860	1 645	5 781	8 378	11 641	10 023	21 664
1997	6 110	4 025	5 983	5 041	12 093	9 066	21 159
1998	7 008	2 712	5 431	3 041	12 439	5 753	18 192
1999	7 342	2 080	7 401	1 721	14 743	3 801	18 544
2000	7 587	2 437	4 759	210	12 346	2 647	14 993
2001	8 543	2 619	6 431	2 117	14 974	4 736	19 710
2002	7 491	1 776	8 327	7 245	15 818	9 021	24 839
2003	4 747	2 426	9 246	4 343	13 993	6 769	20 762
2004	4 304	1 704	7 349	8 462	11 653	10 166	21 819
2005 *	2 965	1 489	4 003	2 335	6 968	3 824	10 792
2005	2 965	1 489	4 749	8 761	7 714	10 250	17 964

Jordlovstall for 2004 er en vektet fordeling mellom dyrka og dyrkbar mark basert på de 10. foregående åra

* Tallene for PBL i denne raden er korrigert. Det er trukket fra areal berørt av reguleringsformålene friområde, fellesområde og spesialområde med formål friluftsområde. Tallene blir da sammenlignbare med tidligere års PBL-tall for omdisponert areal. I raden under er er ukorrigerede tall oppgitt for PBL.

2005 er første året da alle tall er rapportert via KOSTRA

Saker etter jordloven § 12 - deling (tidl. jordlov § 55)

Førsteinstans

	Samtykker i alt	Avslag i alt	Saker i alt
1985	9863	1469	11332
1986	9143	1418	10561
1987	9732	1231	10963
1988	13276	370	13646
1989	14303	1730	16033
1990	12230	1313	13543
1991	7416	901	8317
1992	6150	877	7027
1993	5932	374	6306
1994	6989	655	7644
1995	6554	785	7339
1996	7423	930	8353
1997	5478	748	6226
1998	4520	706	5226
1999	4292	526	4818
2000	4428	532	4960
2001	4336	578	4914
2002	4295	513	4808
2003	4246	403	4649
2005	6037	500	6537

Saker etter jordloven § 9 - omdisponering (tidl. jordloven § 54)

Førsteinstans

	Samtykker i alt	Avslag i alt	Saker i alt
1985	2160	365	2525
1986	2475	344	2819
1987	2174	386	2560
1988	2783	208	2991
1989	2351	137	2488
1990	2571	173	2744
1991	1316	95	1411
1992	2145	174	2319
1993	1675	52	1727
1994	1926	95	2021
1995	1718	150	1868
1996	1609	106	1715
1997	1029	81	1110
1998	890	56	946
1999	861	53	914
2000	767	47	814
2001	713	46	759
2002	626	41	667
2003	531	33	564
2005	2180	218	2398

Søknader om konsesjon

Antall saker

	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Totalt innvilget	Avslag	Avslags-prosent	Antall søknader i alt
2000	2766	1531	4297	126	2,85 %	4423
2001	2409	1671	4080	103	2,46 %	4183
2002	2629	1948	4577	130	2,76 %	4707
2003	2248	1686	3934	79	1,97 %	4013
2005	1017	1546	2563	86	3,25 %	2649

0-grense saker

Antall saker

	Innvilget		Totalt innvilget	Avslag	Avslags-prosent	Saker i alt
	Uten vilkår	På vilkår				
2000	29	4	33	6	15,38 %	39
2001	95	40	135	14	9,39 %	149
2002	16	2	18	1	5,25 %	19
2003	18	9	27	1	3,57 %	28
2005	76	74	150	24	13,79 %	174

Boplikt

Antall saker avgjort av kommunen i førsteinstans

År	Innvilget		Totalt innvilget	Avslag	Avslags-prosent	Saker i alt
	varig	tidsbegr.				
2002	467	471	938	95	9,19 %	1033
2003	441	323	764	60	7,28 %	824
2005	424	657	1081	91	7,76 %	1172

Godkjent nydyrka areal 2000 t.o.m. 2005 oppgitt i dekar

Fylke	Godkjent nydyrket areal avgjort av kommunene (i daa)							Sum perioden
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2005	
Østfold	252	45	178	83	115	125	798	
Akershus og Oslo	47	145	51	312	141	321	1 017	
Hedmark	1 547	841	377	596	538	1 902	5 801	
Oppland	492	359	416	360	491	595	2 713	
Buskerud	735	252	115	137	130	211	1 580	
Vestfold	185	84	62	117	75	123	646	
Telemark	181	124	117	112	145	199	878	
Aust-Agder	240	30	178	12	29	30	519	
Vest-Agder	523	388	474	566	406	244	2 601	
Rogaland	1 201	1 814	1 715	1 548	203	1 321	7 802	
Hordaland	118	178	11	107	250	104	768	
Sogn og Fjordane	346	266	99	21	344	248	1 324	
Møre og Romsdal	286	427	556	492	382	1 357	3 500	
Sør-Trøndelag	376	327	383	353	514	1 118	3 071	
Nord-Trøndelag	653	521	816	1 153	1 438	1 021	5 602	
Nordland	944	967	1 085	991	1 730	1 108	6 825	
Troms	690	279	512	261	691	513	2 946	
Finnmark	436	445	124	264	340	153	1 762	
Sum	9 252	7 492	7 269	7 485	7 961	10 693	50 152	

NYDYRKING**Tillatt nydyrket areal**

År	Tillatt areal
2000	9252
2001	7492
2002	7269
2003	7485
2004	7961
2005	10693

Nydyrking: Utfall av behandling av sakene

	Tillatelser		Avslag	Antall søknader
	uten vilkår	med vilkår		
2000	230	253	12	495
2001	176	175	10	361
2002	164	164	6	334
2003	171	170	12	353
2005	208	238	16	462

Nydyrking: Fordeling av vilkår

Vilkår satt av hensyn til:

	Landskaps- bildet	Biologisk mangfold	Kultur- minner	Friluftsliv
2000	146	61	100	23
2001	101	39	68	11
2002	81	52	61	12
2003	108	44	54	14
2005	60	160	96	30

Statens landbruksforvaltning

Postadresse: Postboks 8140 Dep.

NO-0033 Oslo, Norway

Besøksadresse: Stortingsgt. 28

Telefon: + 47 24 13 10 00

Telefaks: + 47 24 13 10 05

E-post: postmottak@slf.dep.no

Web: www.slf.dep.no